

Naiv. Super.

Björg Bakke trodde medisinstudiet ville utfordre hennes tenkesett og utvikle henne som menneske. I stedet opplevde hun det som en fabrikk der det var lite rom for personlige innspill og kritisk tenkning. Skuffelsen ble så stor at hun bestemte seg for å endre studiet.

– Beklager at du ikke har fått kontakt med meg tidligere! Jeg har vært på hospiteringsopphold i Rwanda i sommer, skjønner du, og der fungerte ikke mobilen min. Björg Bakke er oppriktig lei seg for sin utilgjengelighet, pliktoppfyllende som hun er.

Det er en utypisk medisinstudent som møter meg i Oslo denne sensommerdagen. Riktignok er jeg litt forberedt, men lederen av Norsk medisinstudentforening overrasker meg stadig med sitt filosofiske skråblikk på faget, studiet og helsepolitikken. Hun er aktiv blogger hos både Tidsskriftet og Dagens Medisin, hvor hun skriver innlegg om alt fra medisinstudium til eldreomsorg. Björg Bakke er ikke en student som uten videre aksepterer tingenes tilstand dersom tilstanden er dårlig.

Syke pasienter må jo behandles.

Odelsjenta fra Lårdal i Vest-Telemark var proppfull av iver og motivasjon da hun tok fatt på dannelsesreisen ved Medisinsk-odontologisk fakultet i Bergen. Hun gledet seg til forelesninger som manet til ettertanke, refleksjoner omkring etikk og prioriteringer i helsevesenet samt høylytte diskusjoner med fremtidige kolleger i lunsjpau-sene. Slik ble det ikke. Tre år senere takket hun pent for seg og fant seg en plass i forelesningssalen på SV-fakultetet. Året da hun studerte sammenliknende politikk ga på mange måter et tilsvarende svar til det hun hadde savnet på det medisinske fakultetet – engasjerte studenter, kritiske innspill og argumentasjon som satt løst.

– Jeg innså hvor relevant politikk og helse var for hverandre i løpet av det året. Hvis du ikke har et bra helsesystem, er det ingenting som fungerer i et land. På mange måter inspirerte den erkjennelsen meg til å gå tilbake til medisinen. Da jeg kom tilbake, føltes det riktig, men da var jo også forventningene mer realistiske, smiler hun og stryker bort noen lange hårlokker fra ansiktet.

– Hva fikk deg til å engasjere deg i studentpolitikken?

– Det var veldig tilfeldig, men på mange måter tror jeg det å være engasjert er

nødvendig for at jeg skal kunne gjennomføre medisinstudiet. Det er godt å møte mennesker som vil diskutere og skape forandring.

– Så nå blir du lege?

– Jeg har slitt veldig med motivasjonen og tror ikke jeg hadde klart å fortsette om jeg ikke hadde tatt meg et friår. Fortsatt vet jeg ikke om jeg ønsker å jobbe som kliniker, men det er noe jeg må tenke igjennom.

«For meg er det å bli utfordret å leve spennende»

Å leve er å bli utfordret

Det har blåst friskt rundt Björg Bakke det siste året. Fra å være en anonym student har hun rukket å bli både profilert leder for Norsk medisinstudentforening midt oppe i en hissig turnusdebatt og TV-kjendis – med alt det medfører av omtale. Sånt skjer når man både har et sterkt engasjement og en snev av eventyrlyst og ikke helt klarer å motstå en utfordring. For den som ikke har fått det med seg: Björg stilte opp som frier da den norsksettede amerikaneren Andrew skulle få besøk av norske kvinner i realityserien *Alt for Norge* i vår. Hennes søsken mente at hun ikke ville våge å melde seg på, og den utfordringen fikk Björg til å trykke på send-knappen. Kjærligheten fant verken hun eller Andrew, men nye vennskap og erfaringer ble det definitivt.

– Tidligere var jeg mer tilbakeholden og evaluerte før jeg gikk i gang med noe nytt, men jeg har innsett at man får så mye mer igjen ved å ta noen sjanser. Det er jo da man utvikler seg, og for meg er det å bli utfordret å leve spennende. Det er sånn jeg ønsker å leve mitt liv! Faktisk har det å snakke til kamera og å bli intervjuet gitt god medietrening. Jeg er for eksempel blitt

mye tryggere når jeg uttaler meg til pressen som leder for Norsk medisinstudentforening, sier hun.

– Hvilke saker brenner du mest for?

– Jeg er opptatt av mye forskjellig, men fanesakene mine er nok medisinstudium, behandling i siste livsfase, eldreomsorg, kommunikasjonen mellom lege og pasient og helsepolitikk generelt – og ikke minst engasjerer jeg meg i bistandspolitikk. Det kan jeg snakke lenge om!

Et sosialt ansvar

Björg Bakke hadde ikke noen erfaring med å inneha verv eller være engasjert i organisasjoner før hun begynte å studere, og det var tilfeldigheter kombinert med en god porsjon sosialt engasjement som fikk ballen til å rulle. Selv mener hun at noe av det som driver henne, er troen på det gode i mennesket og ønsket om å gjøre verden litt bedre – eller naivitet, som hun selv kaller det.

– Jeg er nok litt naiv, egentlig. Folk sier i alle fall at jeg er det, og det er vel sant. Men det foretrekker jeg å fortsette med å være fremfor å bli kynisk, ler hun. – Det er jo kynismen som gjør at dårlige systemer ikke forandres.

– Hva mener du med naiv?

– For eksempel det at jeg tror at alle handler ut fra edle hensikter. Jeg trodde for eksempel at alle medisinstudenter hadde valgt legerketten fordi de hadde et grunnleggende ønske om å hjelpe andre mennesker. Det fikk jeg avkreftet ganske raskt, ler hun. – Å?

– Jeg påtok meg å være lokal leder for aksjonen MedHum et år. Da jeg skulle få kullet med på å gå med bøsse, var det nesten ingen som gadd.

Björg Bakke hadde nettopp vært på prosjektbesøk i Sierra Leone og sett den grusomste nød og var full av ufordøyde inntrykk. – Den labre interessen i forelesningssalen fikk meg til å begynne å grine på podiet, og foreleseren spurte hvorfor jeg var så lei meg. Jeg svarte, oppløst i tårer, at jeg trodde man studerte medisin fordi man ønsket å hjelpe. Da rakte en av studentene



Foto Anne Kathrine Sebjørnsen

Bjørn Bakke

Født 3.12. 1988

- Medisinstudent på 5. året ved Universitet i Bergen
- Påbegynt bachelorgrad i sammenliknende politikk 2011
- Leder i Norsk medisinstudentforening fra 2012
- Fulbright European Student Leaders Program, Philadelphia 2012
- Fakultetsstyrerepresentant ved Medisinsk-odontologisk fakultet, Universitetet i Bergen 2011/12

på første rad opp hånden og svarte at nei, slik var det da ikke! Han skulle bli lege fordi det var et velansett yrke og relativt godt betalt!

– Og det syntes du ikke noe om?

– Alle vil vel gjerne ha penger også, men for min del blir det en lettvinns forklaring på hvorfor man aldri skal gjøre en innsats for andre uten personlig gevinst. Jeg håper bare at de som begynner på medisin for å tjene penger, opplever at motivasjonen endres underveis i studiet. Ellers vil jeg si det er synd både for dem selv og for pasientene.

– Du gråt fordi du ble sint?

– Ja, jeg ble sint og frustrert. Sosial urettferdighet gjør meg fortvilet, jeg er veldig sosialistisk anlagt! Det er så urettferdig når de som allerede har minst rammes hardt. Men det endte da med at nesten hele kullet gikk med bøsse!

– Hjelper denne formen for bistand, tror du?

– Tja, hvorfor skal man gå med bøsse egentlig? Kanskje forsvinner pengene på veien til Mosambik? Hovedgrunnen er

kanskje at man viser solidaritet. En annen viktig grunn er at man sprer informasjon og går sammen som gruppe om et felles mål. For øvrig er det mye å si om norsk bistandspolitikk! Jeg tror man bør tenke nytt og langsiktig, og da synes jeg utdanning av helsepersonell i lavinntektsland er vesentlig. Dessverre er ikke det like hot som å sende en vestlig lege ned i noen måneder.

Opphetet turnusdebatt

– Du har opplevd å få sjikanerende meldinger rettet mot deg personlig under debatten om turnusordningen. Blir kostnaden ved å være fagpolitisk engasjert for høy?

– Det er selvfølgelig en utfordring å være en samlende leder for en så bred gruppe av studenter i både inn- og utland. Det kom tydelig frem i turnussaken. Engasjementet har vært stort, og det er egentlig bra. Dessverre er det ikke alltid at det har ført til konstruktive innspill, og frustrasjonen er dels blitt rettet mot enkeltpersoner.

– Det er en sak som får opp temperaturen?

– Ja, det har virkelig vært mye følelser i sving, og det kan jeg forstå. Det er noe som har stor betydning for folks liv. Vi i Norsk medisinstudentforening har gjort så godt vi har kunnet, og jeg håper medlemmene opplever at de har fått mer innsyn i prosessen denne gangen, gjennom Facebook, Twitter og nettsidene våre. Turnus-saken har vært en åpen og transparent sak, ikke noe en gjeng sitter og pusler med bak lukkede dører.

– Er du fornøyd med prosessen så langt?

– Jeg tror fortsatt på en ordning som kan gjøre folk fornøyd. Vi får se hva som skjer videre!

– Har du angret på at du påtok deg en rolle som tidvis gjør deg til skyteskive?

– Totalt sett har det vært positivt. Jeg ville nok vært rikere økonomisk og fattigere mentalt om jeg ikke hadde engasjert meg og tatt på meg verv. Jeg møter mange spennende mennesker, og jeg håper og tror at det jeg lærer, gjør meg til en mer åpen og ydmyk person. Jeg merker også at jeg trenger å engasjere meg, hvis ikke tror jeg at jeg hadde sluttet på studiet. Samtidig krever det utrolig mye å ha et lederverv. Man gir veldig mye av seg selv når man er engasjert, og det er en forventning om at man alltid skal være på topp. Det blir fort et personlig nederlag hvis man ikke innfrir forventningene.

Ønsker personlig oppfølging

Björg Bakke ivrer etter forandring. Slik medisinstudiet fungerer i dag, er det i liten grad lagt til rette for personlige tilbakemeldinger, synes hun. Det er ingen som følger opp eller fanger opp studentene underveis. Ofte aner heller ikke foreleserne hva studentene heter. Det vil hun gjerne gjøre noe med.

– Helsevesenet er i stadig endring, men i medisnutdanningen er reformer svært sjeldne. Universitetet er av en eller annen grunn en veldig tungrodd institusjon. Det ligger i organisasjonens natur å motarbeide endring, for det er krevende og energitappende. Det er organisasjonspsykologi i praksis! Jeg tror likevel ikke at vi skal være så redde for forandring, for det er ofte av det gode.

– Hva er din visjon for medisinstudiet?

– Jeg kunne ønske meg et studium der man i større grad utvikles som menneske med evne til refleksjon og ikke bare proppes full av fagkunnskap. Personlige

tilbakemeldinger er også nyttig. I mange land har man god erfaring med mentorordninger. Det er ikke god læring i å bli skjelt ut av en overlege i plenum, derimot er det å få gode råd etter smågruppeundervisningen veldig nyttig. Jeg opplevde det som utrolig motiverende å være i praksis på sykehuset i Stavanger, der studentene blir sett på som en ressurs, ikke en byrde. Det var en erfaring jeg hadde savnet fra de andre universitetssykehusene.

– Hva er problemet med dagens legeutdanning?

– Jeg har inntrykk av at enkeltpersoners ambisjoner og personlige agendaer har påvirket studiet i for stor grad. Vi trenger et studium som i større grad er preget av fremtidsvisjoner!

– Du sier at kravene til effektivitet er utfordrende både under studiet og i yrkeslivet?

«Vi trenger et studium som i større grad er preget av fremtidsvisjoner!»

– For at folk skal oppleve mening og bli utfordret, må de befinne seg i flytsonen mellom motivasjon og press. Jeg opplever helsevesenet i dag som et kynisk system som ikke bryr seg om enkeltmenneskene. Det *produseres* leger, og det er viktigere hvor mange DRG-poeng man klarer å skape enn hvilken kvalitet det er i arbeidet man gjør. Da mener jeg også kvaliteten på samspillet mellom legen og pasienten. Dessverre er det ikke alle leger som har god kontakt med pasientene sine. Det er enten fordi de ikke er bevisst på det eller opplært i det eller fordi systemet ikke legger til rette for det. Da mister vi noe viktig på veien.

– Empatien?

– Ja, det finnes faktisk forskning som viser at studentene blir mindre empatiske i løpet av studietiden. En lege som underviste oss, frarådet oss å presentere oss ved fornavn, for ikke å gi for mye av oss selv. Jeg tror jeg blir utbrent om jeg ikke får være personlig, for det er jo da man får noe tilbake.

Utilstrekkelige studenter?

Det er påfallende at så mange flinke studenter føler at de ikke kan noe som helst etter å ha studert i mange år, synes lederen av Norsk medisinstudentforening. Hun opplever stadig at medstudenter gir uttrykk for at de føler seg utilstrekkelige og at de ikke er flinke nok. Björg Bakke etterlyser mer bekreftelse og mener studentene trenger å få høre at de kan og klarer. Hun tror mange opplever noe som kan beskrives som en identitetskrise underveis når de ikke aner hvordan de ligger an faglig, og at mange føler at livet er et hektisk jag der de stadig skal fordøye ny kunnskap og levere til eksamener.

– Det er på en måte ikke rom for tvil om hvorvidt man har valgt rett studium. Alle har jobbet hardt for å komme inn, og en studieplass på medisin henger høyt. Det er nok mye skjult konkurranse blant studentene, tror hun.

– Du etterlyser mer samhold?

– Ja, og ydmykhet overfor legerollen. Jeg skulle ønske at alle som ble utdannet, fikk en forståelse av hvordan det er å være pasient i en sårbar situasjon. Når man får en vanskelig beskjed mens legen ser mest på klokken, da oppleves det som lite respektfullt.

– God tid er viktig for både lege og pasient?

– Det er et paradoks at vi er livredde for å bli utbrent, samtidig som vi later som om vi er supermennesker som kan gå endeløse vakter.

– Det var et annet liv i Rwanda i sommer?

– Ja, virkelig. Menneskene der var ikke styrt av mobilen eller PC-en. Når de var sammen, var de mentalt til stede for hverandre. Det er påfallende hvordan vi her kan være til stede og likevel helt fraværende, fordi vi er mest opptatt av å sjekke mobilen. Det kan av og til virke som det er viktigere å legge ut bilder fra selskapet på Facebook enn å snakke med de menneskene man har til bords.

Jeg tror det er på tide at vi tar øyeblikket tilbake. Hun snur seg og går med målrettede skritt i retning Legenes hus. Øyeblikket er definitivt over. Innlegg skal skrives, politikk skal diskuteres og en turnusdebatt skal rundes av. Dessuten nærmer det seg patologieksamen.

Anne Kathrine Sebjørnsen

annekaths@hotmail.com

BUP Nordstrand